Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop. (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558
Kézíratok kizárólag a szerkesztőséghez cimzendők. Kézíratokat nem adunk vissza.

ÚJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉS ÁRA
Romániában
Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35·—
Egy szám — 1·50

1925 március Kedd 31 | Cluj-Kolozsvár ★ VIII. évfolyam ★ 75 szám | 5685. Niszán 6

Az angol király veje a héber egyetem megnyitó ünnepségén

Arab parasztok és munkások üdvözölték Balfourt

(*Jeruzsálem*, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) *Lord Balfourral együtt jött Lascals gróf, az angol király veje is, aki Nápolyban csatlakozott Balfourhoz és a Hesperia gőzösön együtt tette meg vele az utat Palesztina felé.*

Nápolyban lord Balfour egy zsidó küldöttséget fogadott, amelynek szónoka kifejtette előtte a deklarációért való nagy és igaz háláját. Lord Balfour válaszában kihangsulyozta, hogy Nagybritannia azért támogatja a cionizmust, mert az nemcsak a zsidóknak, hanem az egész világ számára áldást jelent. A jeruzsálemi héber egyetem az egész világ intellektuális központja lesz.

Az általános sztrájk nem sikerült. Az arabok nagy része megmaradt munkája mellett és igen sokan együtt ünnepelték a zsidókkal Balfour megérkezését. A tüntetés leginkább abból áll, hogy a tüntető keresztény arabok fekete karszalagot viselnek.

Balfour az egyetem első rektora

Az egyetem megnyitásának ünnepi aktusát Weizmann elnök fogja végrehajtani. Ezután Sir Herbert *Samuel*, Palesztina kormányzója a kormány nevében tart üdvözlő beszédet. A rektori beszédet lord *Balfour* tartja, aki *az egyetem első rektori méltóságát fogja viselni.*

Március huszonharmadikáig *huszonkét* külföldi egyetem jelentette be személyes képviseletét a megnyitó ünnepségre. A bécsi egyetem rektora, *Sperl*, az egyetem szükös anyagi helyzetével mentegetődzik, hogy nem küldhet képviselőt az ünnepségre, de a saját és az akadémiai tanács nevében legszivélyesebb üdvözletét küldi. Az osztrák kormány a bécsi cionista szervezet elnökéhez, dr. Ehrlich-hez intézett emelkedett hangu levelében dr. Walter *Stross* alexandriai osztrák főkonzult jelöli meg az ünnepségen való képviseletével. Az átiratot Ramek köztársasági kancellár irta alá.

A világ zsidó diáksága monstre-küldöttsége

Az olasz zsidóságot dr. *Sacerdoti* római főrabbi fogja képviselni. Vele együtt utazott Jeruzsálembe Dante Lottes professzor az olasz cionista föderáció képviseletében.

A zsidó diákság világszövetsége küldöttséggel képviselteti magát a megnyitáson. Vezetője a küldöttségnek dr. *Lauterdach* (London) és dr. Hirschhorn és Hermann Velko (Bécs). A küldöttséget *száznegyvenhárom* zsidó diák kiséri tizenkét országból. Jeruzsálemben különben már meg is alakult az akadémiai zsidó ifjak első testülete e cimen: *Agudat talmide ha Universita ha ibrit.* A testület belép a világszervezetbe.

A zsidó orvosok szociális egyesülése Jeruzsálemben a héber egyetem közeli megnyitása alkalmával diszközgyülést tartott, amelyen Ehrmann professzor tartott lendületes beszédet. Az egyetem megnyitását korszakos hatásu eseménynek jellemzi és kijelentette, hogy az egyetem főcélja lesz kimutatni Palesztina földjének és lakóinak etnografiai, földtani és minden vonatkozásu megnyilvánulásait. Hangsulyozta, hogy az egyetemen sokkal könyebben fognak dolgozni és alaposabb munkát fognak végezni azok, akik már gyermekkoruk óta foglalkoztak a héber nyelvvel és akik érettkorukban is ezen a nyelven irták meg vizsgálódásaik eredményét, vagy uj szempontjaikat.

A bécsi orvosegyesület egyébként dr. Rudolf *Strisower* bécsi egyetemi magántanár által képviseltette magát a megnyitó ünnepségen.

Hazug hirek az arab ellenállásról

Az anticionista sajtó külföldön minden alkalmat megragadott arra, hogy a héber egyetem megnyitása alkalmával ártson a zsidó mozgalomnak. Mindaz a rémhir, ami a külföldi sajtóban pánikról és nyugtalanságról megjelent, *egyszerü kitalálása ezeknek a lapoknak.* Nem igaz, mintha az arab exekutive által proklamált általános sztrájknak komolyabb hatása lett volna. *A sztrájkot sehol sem sikerült keresztülvinni.* Az arab nép többsége — a parasztok és munkások — nem hajlandók résztvenni a kimondott sztrájkban és az arab parasztok mindenütt, ahol Balfour megjelent, igy különösen Tel-Avivban és a közeli kolóniákon, nagy lelkesedéssel köszöntötték az angol államférfit.

Azt hiszik, hogy a sztrájk proklamálásával és a rémhirek terjesztésében egyiptomi ügynökök keze játszik közre.

Balfour beszéde a zsidó parasztsághoz

Lord Balfour megérkezését követő napon annak a kivánságnak adott kifejezést, hogy látni szeretné Tel-Aviv városát. Odavaló utján meglátogatta Rison le Cion zsidó kolóniát, a legrégebbek egyikét, amelyet még báró Rotschild alapitott.

A lakosság leirhatatlan lelkesedéssel fogadta lord Balfourt, aki a zsinagógában megtartott istentiszteleten is részt vett. A kolónisták és a szomszéd falvakból oda zarándokolt *zsidó parasztság viharos kivánságára beszédet tartott.* A beszédben kihangsulyozta, hogy a *Balfour-deklaráció nem egy személy, vagy egy nemzetnek a zsidósággal szemben való magatartását fejezi ki, hanem annak a nemzetközi közösségnek a véleménye, amely aláirta a békeszerződést.* Ki van zárva, hogy a Balfour-deklarációban lefektetett elvek *valaha is megdőlnének.* Ő maga — ugymond — a legöregebb cionisták egyike, lelkesedése a cionista ügyért jó néhány évvel régibb, mint a brit deklaráció, amely, és erre a legbüszkébb, az ő nevével függ össze.

Tel-Avivban sok ezerre menő közönség várta Balfourt zsidó és angol zászlók alatt, rengeteg virággal. Lord Balfourt Disengoff polgármesterrel az élén, a városi tanács üdvözölte. Az üdvözlő beszédre lord Balfour válaszolt és kijelentette, hogy amit itt látott, azoktól el van ragadtatva és *most sokkal jobban hisz a cionizmus jövőjében, mint valaha.*

Az arab sajtó nagyobbik része mérséklésre int

Hogy mennyire nem igazak a nagyszabásu ellentüntetésről szóló hirek, arra legjellemzőbb a palesztinai arab sajtó egy részének magatartása. A legelőkelőbb ujságok egyike, az „El Karmel" vezetőhelyen követeli az arab lakosságtól, hogy *ne agitáljon* a héber egyetem ellen, hanem inkább inditson mozgalmat az arab egyetem felállitására. Sztrájkok és szónoklatok — irja az idézett ujság — nem eredményeznek sokat, ellenben a komoly munka és mások munkájának a megbecsülése.

Az egyetem megnyitása alkalmával üdvözlő átiratokat intéztek többek között: lord Robert *Cecil*, továbbá Sir Philipp *Snowden*, volt brit kincstári kancellár, *Painlevé*, a franciák elnöke és Bernhard *Shaw*, az angolok világhirü drámairója. A berlini Friedrich Wilhelm-egyetem szintén meleghangu üdvözlő iratot küldött. Az utrechti birodalmi egyetem héber nyelvü, pergamentre irt üdvözlő iratot küldött.

Az egyetem előtt fel fogják állitani *Herzl szobrát*, amelyet a Hakoah bécsi sportegyesület küldött Jeruzsálembe. A Járai Sándor által alkotott müvet a megnyitás napján fogják leleplezni.

Kereskedők és háztulajdonosok utcai harca Bukarestben

Nem volt minisztertanács

(*Bucuresti-Bukarest*, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Az egész romániai kereskedelem izgalmas türelmetlenséggel várta a mára hirdetett minisztertanács döntését az üzletbérletek meghosszabbitása ügyében. A minisztertanács azonban elmaradt, mert *Bratianu* Jonel miniszterelnök floricai birtokán betegen fekszik és igy a döntést csak a néhány nap mulva megtartandó minisztertanács fogja meghozni.

A bukaresti kereskedők tegnap ujabb nagygyülést tartottak a Dáciában, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint követelik a kormánytól az üzletbérletek azonnali meghosszabbitását. A bérek tekintetében pedig hozzon a kormány olyan intézkedést, hogy az 1916. évi béreknek hattól huszszorosáig való emelése legyen irányadó oly módon, hogy vitás esetekben döntőbiróságok állapitsák meg a fenti határok között mozgó bérek nagyságát.

A gyülés után a kereskedők végigvonultak a Bulevardul Elisabeten miközben összetalálkoztak a háztulajdonosok egy csoportjával, akik az Amicitiából vonultak ki, ahol ellengyülést tartottak, melynek során az üzlethelyiségek szabadforgalmának visszaállitását követelték. A két csoport között szóváltás keletkezett, mely a tettlegességig fajult. A zavargásnak az utcán cirkáló nagyszámu katonaság és rendőrség vetett véget. Egy letartóztatás is történt Petre *Jordanescu* személyében.

Holnap négyszáztagu kereskedő-delegáció fogja ujból meglátogatni *Bratianu* Vintila pénzügyminisztert, aki tudvalevőleg az utóbbi napokban is többizben megigérte az üzletbérletek meghosszabbitását.

A magyar ellenzék csalódott a passzivitásban

Szilágyi Lajos a passzivitás föltétlen feladása mellett

(*Budapest*, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A parlamenti passzivitás kérdésében most már megállapitható, hogy az utóbbi időben az ellenzék egyes frakciói között nemcsak taktikai, de sulyos politikai ellentétek is merültek fel. Különösen *Szilágyi* Lajos és a blokk többi tagjai között mélyült el az ellentét amiatt, mert a blokk a győri kerületben *Vámbéri* Rusztemet jelölte képviselőjéül.

Ennek ellenére nagy meglepetést keltett *Szilágyi* Lajosnak az a beszéde, melyet szombaton este a kispolgárok gyülésén mondott el s amelyen formálisan bejelentette a passzivitás megszüntetését. Bejelentette Szilágyi, hogy a demokratikus szövetség tagjai: Szilágyi, Baross, Létai, Drózdi, Hegymegi-Kiss Pál a választójog plenáris tárgyalására be fognak vonulni a parlamentbe.

Szilágyi egy ujságirónak adott interjujában kijelentette, hogy a passzivitás megszüntetése csak a demokratikus szövetség tagjaira vonatkozik. A passzivitás feladása azzal magyarázható, hogy a polgárság tulnyomó része és a sajtó csaknem minden organuma a passzivitás feladását sürgette. Az ellenzéki szövetség tagjai e nyomás alól nem akart kitérni.

— Megállapithatom — mondta Szilágyi, — hogy az ellenzék csalódott a passzivitás várható eredményének megitélésében, mert azt hittük, hogy Bethlen engedményeket fog tenni.

Szilágyi végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a szociáldemokraták is fognak csatlakozni a passzivitást feladókhoz. Ha az ellenzéki blokk nem mondaná ki az egyöntetü aktivitást, Szilágyi fentnevezett képviselőtársaival bevonul a parlamentbe.

Kézigránát az agrárdelegátus kapuja alatt

Felmentették a bombavetéssel gyanusitott vádlottat

(Cluj-Kolozsvár, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Az agrárreform néhány elismerésreméltó humanitása mellett is forrása lett tömérdek polgári és bünügyi pernek. Mig az illető minisztérium regisztraturájának polcai görnyedeznek az elvégezetlen sok ügytől, addig a falvakon és bizony nagyon sok helyt, embervér festi a kimérendő földet.

Ma egy nagyon érdekes bünügyi per került fennebbvitel folytán a kolozsvári itélötáblához. A vádlottak padján Dragosim *Maiorescu* alsócsórai földmives ült. Ebben az ügyben az első itéletet a gyulafehérvári törvényszék hozta és az ügyész felebbezése folytán került ide.

Az előzmények a következők: A mult év novemberében az alsócsórai agrárdelegátus, aki jobbmódu falusi ember volt, kapuja alá egy kézigránátot helyezett valaki. A gránátra fenyegető irás volt ragasztva. A veszedelmes lövedékre először a delegátus anyósa bukkant, aki egyszerü falusi eszével azt hitte, hogy valami petróleumlámpa alja. Rázogatni kezdte s előre örvendezett neki, hogy kellő felszereléssel milyen nagyszerüen fog ez világitani az istállóban. A lövedék szerencsére nem robbant fel. Az öregasszony a veszedelmes holmit bevitte a házba, melynek láttára a benlévő delegátus rémületében majdnem hanyattesett. Elvette az anyja kezéből a gránátot s azonnal az elöljáróságra rohant.

A csendőrség megkezdte a nyomozást ebben az ügyben. A delegátus erre a Maiorescu nevü parasztra gyanakodott, mert az panaszaival sokat járt hozzá és azt hitte, hogy ilyenformán akarta megboszulni magát, mivel kéréseit nem igen lehetett teljesiteni. A parasztot letartóztatták, aki bevallotta, hogy ő követte el a büntettet.

A gyulafehérvári törvényszék ez év elején tartott főtárgyalást ebben az ügyben. A vádlott ez alkalommal tagadta a terhére rótt büncselekményt. Azt állitotta, hogy a beismerő vallomást csak a csendőrség brutális kinzásai váltották ki belőle. A törvényszék kihallgatott néhány irásszakértőt is, akik azt voltak hivatottak megállapitani, hogy a paraszt irása azonos-e a gránát mellé helyezett cédulácska irásával.

A vallomások alapján a törvényszék felmentő itéletet hozott. Az ügyész azonban felebbezést jelentett be. Az ügy most került a kolozsvári itélőtáblához. Az akták felolvasása után a tanács itélethozatalra vonult vissza s rövid tanácskozás után dr. *Haupt* elnök kihirdette az itéletet. Eszerint a Tábla helybenhagyta a gyulafehérvári törvényszék itéletét. Az itélet jogerős.

Csak személyazonossági bizonyitvány kell a Palesztina-kirándulás utleveléhez

(Cluj-Kolozsvár, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Rohamosan közeleg az a terminus, ameddig az április végére tervezett erdélyi Palesztina-kirándulásra jelentkezni lehet. Többizben megirtuk, hogy a kirándulás csak akkor valósulhat meg, ha arra megfelelő számu résztvevő jelentkezik s épp ezért szükséges, hogy a kirándulást rendező társaság idejekorán tudjon tájékozódni a résztvevők számáról. A kirándulás mint már többizben közöltük, lehetővé fogja tenni az összes résztvevők számára, hogy a legkényelmesebb módon megismerhessék az ó- és uj Palesztina minden rdekességét,

Bukaresti megbizottunk mai távirata szerint a kollektiv utlevél ügye az illetékes hatóságoknál kedvező elintézést nyert. *A résztvevőknek mindössze személyazonossági bizonyitványt kell benyujtaniok, hogy felvétessenek a kollektiv utlevélbe.*

A kirándulás költségei:

Teljes ellátás hajón és Palesztinában, az összes hajó- és vasutjegyek, szálloda és ellátási költségek, kirándulások Palesztinában, egyszóval teljes ellátás Constanzától Constanzáig: II. osztály 35.000 (harmincötezer) lej, I. osztály 55.000 (ötvenötezer) lej. I. osztály másodosztályu ellátással Palesztinában 40.000 (negyvenezer) lej.

Ezek az árak a mai utazási viszonyokhoz képest páratlanul olcsónak mondhatók, mert a kirándulást rendező társaságnak legfőbb törekvése odairányult, hogy mindenki számára lehetővé tegye Palesztina megtekintését.

A jelentkezéssel egyidejüleg *az utasok tizezer lejt kell, hogy lefizessenek a Marmorosch Blank bankházánál nyitott „Uj Kelet Palesztina kirándulás“ cimü folyószámlára,* mert a jelentkezés csak ennek megtörténte után lesz figyelembe véve. A további részletek befizetése tekintetében a kirándulást rendező társaság értesiteni fogja a résztvevőket.

Utban az első zsidó hajóval Cionba

Megirta az Uj Kelet nemrég, hogy Newyorkban „American Palestina Line“ név alatt cionista hajóstársaság alakult, amely első hajóját a napokban bocsátotta tengerre. Amerikai munkatársunk alábbi szines irása azt a történelmi pillanatot irja le, amikor az első zsidó hajó utnak indul Palesztina felé.

(*Newyork,* márc. 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Leirhatatlanul forró lelkesedés közepette tizezer ember özönli el a kikötőt, a dokkokat, a fedélzeteket, kajütöket, szalonokat és tágas korridorokat, amikor végre megindul az impozáns hajó. A zsidó zászlók százai tisztelegnek a hajóról és a hajó felé, a parton és a hajón egyszerre harsannak fel a Hatikva diadalmas hangjai. A hajón is, a parton is még egyre szól az ének és a távolodó hajóról ugy hangzik az ének, mintha a parton énekelt Hatikvának visszhangjai verődnének vissza. A zarándokhajó egyre gyorsabban rohan a Hudson-öbölben a nyilt tenger felé. A Szabadság-szobor méltóságos gesztusával mintha bucsut intene és a hajó hatnyolcad taktusban, mintha az ősujföld utáni vágyakozás hősi époszának daktiluszait skandalná, kifutott a nyilt óceánra.

A newyorki hatóságok előre számoltak az óriási érdeklődéssel és épen ezért belépőjegyeket bocsátottak ki a hajó látogatói részére és megfelelő rendőrkészültségről gondoskodott. De a viharedzett amerikai rendőrség előre nem látott problémákkal került szembe. Newyorknak uj litvániai negyedéből ezrével tolongtak a kikötő felé az emberek, akiknek litvánzsidó lelkesedése az amerikai szabadságtörekvéssel egyesülve, exploziv erővé forrott össze és keresztültörte a rendőrök sziklaszilárd kordonát. Ujabb három eskadron rendőr érkezett gyors autókon, de ezek is fatális helyzetbe kerültek és erősen törülték homlokukról a verejtéket. A konsternált matrózok a világháboru legborzalmasabb kézitusájára emlékeztek vissza, a rendőröknek pedig ugy rémlett, hogy a legelvadultabb kommunista tüntetés szelid gyermekjáték ehhez a demonstrációhoz képest. De miért is ne? Hiszen arról volt szó, hogy ma az *„eigenes jiddisches Schiff“* fog elmasirozni. A litván zsidók tomboltak örömükben.

Tudni kell, hogy mi nyugati zsidók nem vagyunk már képesek a zsidó lelkesedésnek arra a felfokozásra, mint keleti testvéreink, különösen mint a keleti zsidóság *keleti* zsidói, az *„Überjuden“*, a litvánok. Megható volt nézni, milyen szeliden bámulták meg a hajó berendezését s milyen boldogok voltak, amikor megállapitották, hogy az „eigenes jüddisches Schiff“ éppen olyan komplett, mint a hajóépités művészetének többi hirességei.

Már jóval az előre bejelentett látogatási idő előtt zsufolva volt a hajó bámészkodókkal. A nagy tumultusban sorra ájultak el az asszonyok és a jókedvü zsibongást gyakran szakitotta ketté egy-egy anyjától eltévedt gyermek segélykiáltása.

Az elindulás kitözött ideje, tizenegy óra

Korai pészách

Irta Sólem Aléchem 3

A levelet lepecsételte és odaszólt a pincérnek: — Dács ben Dács, még egy krigli sört! — A pincér hozott még egy pohárral. Ekkor naptárgyárosunk még egy levelet irt:

„. . . És másodszor azt irom, felkutattam itt egy dácsot, aki gyüjti a régi luáchokat, de csak az 5658-ik évből valókat. Ha van még magának, küldje el azonnal utánvéttel. Persze, többet, mint a papir értéke ne számitson fel, hisz nekem is élnem kell. Csak magának irtam erről, mert tudom, hogy vannak régi naptárai. Es mert nincs időm, hát csak röviden irok.

Pinkusz Pinchesz.

És aztán küldött még egy levelet, de megint más városkába:

„. . . Másodszor azt irom, hogy magától ebben az évben csak ugy vehetek uj luáchokat, ha minden uj, 5668-ik évre szóló naptárhoz három régit ad az 5658-ik évről. Van itt egy néhány dács, aki az időjárást akarja tanulmányozni az előző évekről való, régi luáchok alapján. Tehát, kérem küldje el minden régi 5658-ik évből való naptárát és minden három darabhoz tegyen egy ujat és küldje az egészet utánvéttel. *A* maga hüséges

Pinkusz Pinchesza

Ilyenszerü levelek mentek különböző könyvkereskedőkhöz különböző városkákba. Luách-angrosszistánk fizetett a pincérnek, hátára vette a batyuját és ment utjára, mint olyasvalaki, aki jó üzletet talált ki és meg is csinálta.

Az 5668-ik év a világ teremtése óta jó és áldott esztendő volt a narrenbergiek számára. A legnagyobb gyárostól a legkisebb házalóig, mind sok pénzt keresett. Örvendtek annak is, hogy a „lengyel zsidó“ náluk az 5668-ik évi luáchchal pénzt keres. El lehet mondani, hogy egész Narrenbergben nem volt ház, amely a „lengyel zsidó“-tól ne vett volna legalább egy naptárat.

Narrenberg zsidó lakossága az 5668-ik évben az életet az 5648-ból való régi naptár szerint élte le.

Jahrzeitokat tartottak meg, barmicvát ünnepeltek, a purimi kindlit élvezték és készülődtek a szent peszách-ra, a pászkasütésre, épugy, mint minden más esztendőben, amióta fennáll a világ. És a maga idején, a luách utmutatása szerint, egész kényelmesen széderhez ültek és másnap a második széderhez . . .

Igy mult volna el a peszách, sőt lehet, hogy még Sövuót és Szukkót is, ha nem játszott volna közre valami. (A világ minden elbeszélőjének elbeszélésében kell ugyanis, hogy közrejátszék valami.)

A dolog a következőképen történt:

Egy narrenbergi patikusnak üzleti ügyben Berlinbe kellett utaznia. A kereskedő chól hammoed első napján utazott el. Kiéhezve és fáradtan érkezett Berlinbe. A figyelmes olvasó bizonyára nem felejtette el, hogy narrenbergi zsidó dács, még ha patikus, fogász, vagy még a fogásznál is rosszabb, semmilyen pénzért nem ennék peszáchkor chómecet.

Egész éven át nem utálja a disznóhust és a rákot, de ahogy megjön a szent peszách, a dács egyszerre szörnyü vallásos lesz: inkább éhen pusztul, semhogy a chómechez csak hozzá is nyuljon. Nevezzétek ezt fanatizmusnak, mégis igy van.

Mondom: a patikus Berlinbe kiéhezetten és fáradtan érkezett meg és mindenekelőtt a Friedrichstrasséra ment zsidó vendéglőt keresni. Mikor egy helyen a „kóser“ szót megpillantotta, megkönnyebülten lélegzett fel. Alig foglalt az egyik asztalkánál helyet, a pincér máris ott állott előtte. A pincér erős fickó volt, jól bezsirozott hajjal és fényes bajusszal. Kezében tányért tartott, amelyen — képzeljétek csak — kindli volt. Patikusunkat a guta környékezte, — mit is jelentsen ez? Kóser peszách — és egyszerre kindli dióval és mákkal. Ha nem kinozná az a borzasztó éhség, azt hinné a patikus, hogy álmodik. A pincér észreveszi a vendég nagy elképedését, megpödri a bajuszát és a pincérek szokott előzékeny kedveskedéssel azt mondja: „Ez purimi étel, az ünnep miatt“. Erre aztán még jobban összezavarodott patikus barátunk. Ünnep miatt, purimi és . . . ?!

A pincér eltávozott és helyén megjelent a vendéglős, egy elegánsan öltözött dács szeretetreméltó alázatos mosollyal piros ajkán. A vendéglős és a vendég közt a következő társalgás folyt le, melynek csak tartalmát adjuk vissza: A vendéglős purim alkalmából üdvözli a vendéget, a vendég ezzel szemben be akarja beakarja beszélni a vendéglősnek, hogy ma ünnep van ugyan, de azt „husvétnak“ hivják, nem

közeledett már, de a bámészkodó tömeg semmi hajlandóságot sem mutatott arra, hogy elhagyja a hajót. Emiatt persze az utasok nem tudtak a hajóra jutni, a parton állók ujabb és ujabb virágesővel bortitották el a hajót, de a csokrok legnagyobb része a tengerbe hull és reménytelenül uszkál jobb balra a habok között, mig egészen el nem sülyed. Ez azonban mind hozzátartozik a valódi „Hitlahawut"-hoz. Hiszen „Chukat-heggoj" lett volna, ha az „eigenes jiddisches Schiff" nem egy órai késéssel futott volna ki a kikötőből. Newyorkban még egy lépés sem választja el a méltóságost a nevetségestől. A kiözönlő tömeg bennünket nevetve, áldva, átkozva, sirva hömpölygi körül a tribünt, amelyen David *Jellin*, Raw *Margulies*, rabbi *Silwermann*, rabbi dr. *de Sola-Pool*, az egyiptomi kolónia egy képviselője, *Strahl* főbiró és last notleast, reb Josef *Rosenblatt* alakja látható. Szóval és dallal ünneplik a történelmi pillanatot. Amikor az aggastyán Margulies „Schehechejonu"-t bencsol, a zászlókkal feldiszitett óriási csarnokban ezer torokból hangzik fel a meghatott amen. Eléneklik az amerikai himnuszt, majd felteszik a kalapjukat és igy térnek át a zsidó himnusz éneklésére.

Az utasok között rendkivül sok előkelőség van, különösen az amerikai pénzvilágból. Néhány amerikai egyetem kiküldöttei is az utasok között foglalnak helyet.

A hajó berendezése rendkivül pazar és megfelel a legmodernebb kényelmi igényeknek. Célja az Amerika és Palesztina közötti turista és kereskedelmi forgalmat fejleszteni.

Páratlanul kellemes időben tette meg az első zsidó hajó az utat Newyork kikötőjétől Haifáig, ahol elképzelhetően szenzáció erejével hatott, amikor az első zsidó zászlóval diszitett hajó befutott a kikötőbe. Ágyudörgés jelezte a hajó megérkezését és egy fuvószenekar érces hangjai emelték a perc ünnepiességét. Az arabok tágranyilt szemekkel nézték az uj csodát és fejüket csóválva mondották egymásnak: Haj, haj, itt már csakugyan uj világ van, zsidó világ . . .

— **Szanálják a hadikölcsönvesztes csehszlovák pénzintézeteket.** Prágából jelentik: A csehszlovák kormány uj törvényjavaslatot készül a parlament elé terjeszteni az oly pénzintézetek szanálására, amelyek veszteségeiket hadikölcsönök miatt szenvedték. A terv szerint a Zemska Banka átveszi ezeknek a bankoknak összes lombardadósságait, a kölcsönöket konvertálja és azoknak ellenértékét, mint a hitelezők tulajdonát, külön fogja kezelni. Ezt a tőkét a bank 3—4 százalékkal kamatoztatja és a jövedelem maradványával amortizálja az adósságokat. A részletesen kidolgozott javaslat már legközelebb az illetékes bizottság kezébe kerül.

pediglen purimnak. A vendéglős a vendéget tréfás uriembernek nézi, aki éppen purim miatt csinál tréfákat és udvariasan nevet. Ez a nevetés azonban nem tetszik a vendégnek, a társalgás mind komolyabb lett és lassan a többi vendégek is bele-beleegyeledtek a felette érdekes hitvitába, ami patikus barátunkat fölöttéb boszszantotta. Röviden csak azt mondotta epés mosollyal, hogy bárki ehetik pészáchkor zsidó létére chómecet, de idegén emberek dolgába beleártani magát, az nem felel meg a német illemszabályoknak. Erre egy szép, kissé már őszes pofaszakállu gentleman fordult a patikushoz és nem kevésbé epésen megkérdezte, hogy honnan jön és amint megtudta, hogy ez az ur narrenbergi, hosszu áááá-t hallatott és tányérja fölé hajolt.

Ne lett volna csak olyan éhes a mi narrenbergi barátunk alaposan elszámolt volna a gentlemannel ezért az áááá-ért! Először is odaadta volna a cégjelzéses névjegyét, ahol az áll, hogy a „gyógyszerészeti tudományok tudora — Narrenberg", azután pedig a másiktól követelte volna a cégjelzéses névjegyét. Hogy ezekután még mi történhetett volna, nem tudom, — hisz nem vagyok próféta, ami azonban tényleg történt, azt megmondhatom. A narrenbergi patikus nagy dühösen otthagyta a vendéglőt és egy másik, szintén zsidó vendéglőbe ment, ahol ugyanazt a képet találta: — szintén chómec ebédet ettek kindlivel, a purim tiszteletére. A dolog ugy végződött, hogy a patikus végül egy keresztény vendéglőbe ment, ahol tréfli ebédet rendelt á la carte.

(Befejezése következik.)

Jarres kapott relativ többséget a német elnökválasztáson

Április 26-ikán lesz a második választás

(Berlin, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* A német elnökválasztás nem hozott meglepetést azok számára, akik a német politikai erőviszonyokat ismerik. Az első szavazás *eredménytelen maradt* és április 26-án meg kell ejteni a második választást, amikor véglegesen eldől a köztársasági elnökség kérdése. Meglepetés éppen az lett volna, ha már az első választásnál valamelyik jelölt abszolut többséghez jut. A választás lefolyásáról alábbi tudósitásunk számol be:

Az elnökválasztás aránylag elég nyugodtan zajlott le. Zavargások csak egyes helyeken voltak, igy például *Köpnickben*, ahol véres összeütközés volt a kommunisták és nacionalisták között. Az utcai harcban számosan megsebesültek és a rendőrség negyven kommunistát letartóztatott.

Összesen leadtak 27.300.000 szavazatot, vagyis hárommillióval kevesebbet, mint a decemberi Reichstagválasztáskor. Hozzávetőleges becslés szerint a decemberi választóknak csak hetven százaléka szavazott le, ami főleg a hideg, esős időjárásnak tudható be, ami számos szavazót visszatartott az urnáktól. Délnémetországban jóval nagyobb arányban szavaztak, mint a birodalom északi részein.

A választásra negyvenmillió szavazólapot adtak ki, amelyen 7 jelölt neve állott abc sorrendben. A sort *Braun* Ottó, volt porosz miniszterelnök, a szociáldemokraták jelöltje kezdi és Thaelmann Ernő hamburgi szállitómunkás, a kommunisták elnökjelöltje zárja be. Alul egy üres rovat volt azok számára, akik a pártok jelöltjeit nem fogadják el. Mert ilyen szavazatok is voltak. Igy például Berlinben *Simons* birodalmi elnökhelyettes, *Breitenstretter* boxbajnok és *Vilmos* császár 4—4 szavazatot kapott, mig a bajor trónörökös egyet.

A legutolsó választási jelentés szerint *Braunra* 7.838.000, *Jarresre* 9.797.870, *Marxra* 3.988,865, *Hellpachra* 1.583.414, *Heldre* 1.200.228, *Ludendorfra* 284.471 és *Thaelmannra* 1.885.778 szavazatot adtak le. A szociáldemokraták és centrumpártiak megtartották a decemberi választásnál elért szavazatokat, mig a nemzeti szociálisták 700.00 és a kommunisták 800.000 szavazatot vesztettek.

Az április 26-án megejtendő második választáson a jobboldal jelöltjével, Jarres-szel szemben

a szocialisták, a demokraták és a centrum előreláthatóan Marx jelöltségében fognak megállapodni.

Nagyon valószinü, hogy Marx és Jarres között a legélesebb küzdelem fog megindulni. A jobboldali blokk még a mai nap folyamán összeül és proklamálja Jarres jelöltségét a második szavazási fordulóra.

Egy hires budapesti zsebmetsző a kolozsvári törvényszék előtt

Félévig vezette tévuton a hatóságokat. Egy kiskalotai zsidó kereskedőtől tizenhároomezer lejt lopott el

(Cluj-Kolozsvár, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* Szenzációs pert tárgyalt ma a kolozsvári törvényszék büntetőtanácsa dr. *Bohatiel* Sándor elnöklete alatt. A vádlott *Fekete* Árpád budapesti hires zsebmetsző volt, aki a mult év októberében utlevél nélkül szökött át Romániába. Megérkezése idején zajlott le a hires bánffyhunyadi országos vásár. A zsebmetsző tehát gondolt egyet és Bánffyhunyad felé vette utját, remélve, hogy a vonaton majd talál egy pár pénzes embert. Szimatja nem is csalt. Már közel ért a vonatja Bánffyhunyadhoz, mikor a fülkében észrevett egy kereskedő kinézésü embert, szóba állt vele és megtudta, hogy *Eitenberger* Bernátnak hivják, kiskalotai kereskedő és vásárlási céllal megy Bánffyhunyadra. Sőt azt is elmondta a kereskedő, hogy fél a zsebtolvajoktól, nehogy a nála lévő pénzt valamelyik elrabolja tőle. A zsebmetsző megnyugtatta az aggodó kereskedőt, felajánlta segitségét, hogy majd ő is vigyázni fog. Igéretét annyira beváltotta, hogy mire a vonat beérkezett a bánffyhunyadi állomásra, Eitenberger *rémülten tapasztalta, hogy tizenhároomezer lejt tartalmazó pénztárcája eltünt.*

A kifosztott kereskedő azonnal segitségért kiabált. A segélykiáltásokra figyelmes lett egy *Kovács* Teodor nevü pénzügyőr, aki lefogta az elillanni akaró zsebmetszőt. Az állomásfőnökség azonnal jelentést tett a helybeli csendőrségnek, mire *Rigó* László csendőrőrmester megjelent a helyszinen s a zsebmetszőt bekisérte az őrsre. A vallatás alkalmával Fekete mindent bevallott, a pénzt azonban nem lehetett megtalálni nála, mert kijelentése szerint a pénztárcát lefogása pillanatában az ijedtségtől kiejtette kezéből. A kihallgatás után beszállitották a kolozsvári ügyészségre.

A vizsgálóbiró előtt a zsebmetsző azt hazudta, hogy Polgár Lajosnak hivják és nagyváradi illetőségü, ahol a Fácán-téren háza is van. Az ügyészség azonnal átirt Nagyváradra, innen azonban azt a választ kapta, hogy tényleg létezik egy Polgár Lajos nevü nagyváradi lakos, ez azonban jelenleg Nagyváradon tartózkodik. A zsebmetsző ennek ellenére is azt állitotta, hogy őtet Polgár Lajosnak hivják. A mult év decemberében megtartott első tárgyaláson is fentartotta ezt az álláspontját addig, amig meg nem érkezett személyesen az igazi Polgár Lajos. A tárgyalást természetesen el kellett napolni, hogy meg lehessen állapitani a raffinált zsebmetsző nacionáléját.

A tárgyalás után ujabb vallomásokat tett. Elmondta, hogy a Polgár Lajos névre szóló okmányokat egy nagyváradi ügynöktől vette egymillió magyar koronáért. Őt voltaképen *Fekete Árpádnak* hivják és budapesti illetőségü.

A mai tárgyalásnak szenzációs fordulatai voltak. Bebizonyosodott, hogy Fekete Árpád utlevél nélkül szökött át Magyarországról. A kihallgatott zsebmetsző előadta, hogy ő Budapesten pofonütött egy főhadnagyot és ezért távoznia kellett az országból. A szökés azonban nem sikerült, mert még az ország területén elfogták és bezárták a margitszigeti fogházba. Innen a Markó-utcai gyüjtőfogházba került. Egyizben szökést kisérelt meg a fogházból, de idejekorán észrevették és letették a zalaegerszegi fogolytáborba. A zsebmetsző elmondja továbbá, hogy milyen sokat kellett neki szenvednie ebben a fogolytáborban. Ezért elhatározta, hogy ha törik, ha szakad, valahogy kiszökik Magyarországból. Az elmult év októberében háromszor kisérelt meg szökést, melyek közül csak a harmadik, az október 17-iki sikerült. Átjött Romániába, de korántsem azzal a célzattal, hogy itten zsebmetszéseket kövessen el.

A birák persze mosolyogtak ezen a kijelentésen és mosolygott a zsebtolvaj is, mert hiszen ő is tudta, hogy nem mondott igazat. A meglopott kereskedő, a bánffyhunyadi állomásfőnök s Rigó csendőrőrmester mind határozott vallomásokat tettek ellene.

A kihallgatások befejezése után a tanács itélethozatalra vonult vissza és hosszas tanácskozás után az elnök kihirdette az itéletet. Eszerint a kolozsvári törvényszék Fekete Árpádot zsebmetszésben találta bünösnek. Megállapitotta azt is, hogy a zsebtolvajlást hivatásszerüen üzi. Arra is tekintettel volt, hogy utlevél nélkül szökött át Romániába. Ezért a büntető törvénykönyv és az utlevéltörvény idevonatkozó paragrafusai alapján *négyévi börtönre itélte. A büntetés kitöltése után az országból való örökös számüzetését rendelte el.*

Az ügyész megnyugodott az itéletben, az elitélt felebbezett. Érdekes megemliteni még azt, hogy a zsebmetszőre a folyosón várt egy jólöltözött leány. Mikor megpillantották egymást, a zsebmetsző felemelte kezét és négy ujját mutatva kacagott: *„Csak ennyi baj legyen!"* A börtönőr erélyes fellépésére a kisasszony természetesen elpárolgott.

— **Leszállitották a magyar kamatlábat.** Budapestről jelentik: A Nemzeti Bank március 17-ikei hatállyal a váltóleszámitolási kamatlábat 12 és fél százalékról 11-re, mig a lombardkamatlábat 13 és fél százalékról 12-re szállitotta le.

A bronzba öntött halál

Csodálatos ellenmondások élő tanuja az ember. Gonoszabb olykor, mint a vadállatok legvérengzőbbje és ritka extázisaiban az angyalok szférájába tud emelkedni. De minden rosszasága és minden jósága mellett is legjellemzőbb vonása — legemberibb vonása — a végtelenség szomjuhozása. Az állatokat nem nyugtalanitja a halál problémája, legalább is semmi jel nem bizonyit amellett, hogy az ösztönös félelmen kivül más is nyugtalanitaná őket az elmulás tragédiájából. Ám az ember fantáziájának, hitének, akaratának centrumában a kezdetek kezdete óta miszteriózus nyugtalansággal foglal helyet az enyészet borzongása. Filozófiák, rendszerek, akaratok és érzelmek millió és millió huru, szinezetü sokaságát szülte már a halál tudata, mely a maga fönséges titokzatosságával ott áll mindannyiunk utjának végén. Minden bünben és minden erényben ott rejtőznek az enyészet gondolatának ultraviolett sugarai, melyek a töprengő agy prizmáján feketearany szinekbe bomlanak, mint a spektrum tükrén a fehér izzásu napsugár szinei.

Gulák és földalatti sirok mumiái beszélnek az emberek e hatalmas nosztalgiájáról. Festmények, kötetek, mauzoleumok milliói dokumentálják e nosztalgia örökkévalóságát. A halál előbb életet él közöttünk, mint maga az élet. Itt él közöttünk az örök tradicióiban, az emlékezés mélységeiben, a félelem irtózatában, a sietésünk lázas idegességében. Conrad Ferdinand Mayer, a nagy svájci költő egy hatalmas költeményében a halottak kórusát szólaltatja meg, akiknek szavára térdre hullanak az élők. Anatole France egyik regényének hőse jellemzően mondja: a halottak erősebbek, mint az élők, mert többen vannak. Gigászi éposz a mult s a jelen erejének, hatásának nagysága is abban a tudatban kulminál, hogy ez is egyszer multtá lesz.

S ime, mintha az élő élet is a halál, az enyészet életének örökkévalóságán dolgozna! Egy angol tudós feltalálta az emberi holttest galvanizálásának módszerét. Aránylag igen olcsó eljárással — grafit és villamosáram felhasználásával — az emberi holttestet bronzréteggel lehet bevonni, valóságos szoborrá lehet átalakitani — s megőrizni az örökkévalóság számára. Óriási perspektiváját nyujtja az az emberi fantáziának!

Ha ez a metódus általános szokássá növi ki magát, a halál még mélyebb, még döntöbb jelentőséggel fogja befolyásolni életünket. A tradicióknak és emlékezeteknek még gigantikusabb szövevénye fonódik majd a jelen köré, melynek elvakult törtetésében alig vesszük észre az örök mult iránymutatásait. Szinte rémitő és borzongatóan érdekes perspektivát mutat ez az uj találmány: életünk fortisszimóját az örökkévalósággá, megfoghatóvá elevenedett halál galériájának kisérete halkitja majd le, teszi kissé illuzóriussá.

Szomoru ebben csak az, hogy ez a bronzba öntött maradandósága az enyészetnek csak a matériára vonatkozik. A tudomány minden csodálatossága, minden ereje sem képes az élő lélek, az élő energia galvanizálására. A mult szellemi ereje, gondolati tartalma csak az uj élet tüzes áramában éledhet ujjá, folytatódhat végtelenséggé. A nagy misztérium, a nagy titok lényege kisiklik tehát kezeink közül s bár a test kijátssza a halált, hogy megmaradjon a letünt idők mementójául, — az a szikra, mely a megmaradó test áramát inditotta el életté — továbbra is a megfoghatatlanság mélységeiben várja a bünös kéz intését. Az alkimia szelleme ismét csak félgyözelemig ért el.

S talán jól van ez igy. Jól van igy, mert a halál titokzatossága egyike az emberiség legnagyobb hajtóerejének. Az élet vágyát a halál fokozza. A gondolat elevenségét a halál és élet titokzatosságával szemben érzett félelem.

Még jó, hogy az enyészet élettelen életté galvanizált szobrait egyelőre csak a gazdagok állithatják majd fel cintermeikben. Jó, mert ha a nyomoruság, szenvedés, szerelem, bün barázdáit örökitené meg a bronz és galván a halottélő arcokon, olyan borzalmasan végtelen galéria létesülne az örökkévalóság számára, olyan mementója az élettől fertőzött létnek, mely megrontaná álmainkat és megszégyenitené a halál fenségét!

Salamon László.

Israel Cohen Kolozsváron

A Cionista Világszervezet főtitkára nyilatkozik az Uj Keletnek

(*Cluj Kolozsvár*, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) Israel Cohen a Cionista Világszervezet londoni főtitkára vasárnap délelőtt Kolozsvárra érkezett az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség meglátogatására.

Israel Cohen, aki mindössze huszonnégy órát töltött Kolozsváron, utazásának céljáról az alábbiakban nyilatkozott:

— December óta vagyok uton a Cionista Világszervezet végrehajtóbizottságának megbizásából. Eddig tizenhat országot jártam be, hogy az egyes országok és országrészek cionista szervezetei és a Világszervezet között a közvetlen kontaktust megteremtsem.

— Alig néhány napot töltöttem egy-egy országban, ugy, hogy tulságosan mozaikszerüek az impresszióim ahhoz, hogy az egyes országok zsidó életéről már most tiszta képet tudjak adni. Örömmel láttam, hogy a zsidó nemzeti gondolat még azokon a helyeken is egyre nagyobb tért hódit, ahol a háboru előtt nyoma sem volt a cionizmusnak.

— Ma Európában mindössze három ország van, ahol a cionista mozgalom legálisan nem müködhetik. És pedig: Törökország, Oroszország és Magyarország. A török kormány álláspontja könnyen érthető. Törökország nem nézi jó szemmel, ha zsidói Palesztinára áldoznak, amely tudvalevően kicsuszott a török impérium kezéből.

— Oroszországban a diktatura nem türi cionista mozgalmat, a földalatti mozgalom azonban erősebb, mint bármikor volt. Akármilyen furcsának is hangzik, Magyarországon egyedül a zsidók állják utját a mozgalom legalizálásának.

— Valahányszor a cionisták alapszabályaik elismertetését kérték, a belügyminiszter mindig a hitközségek képviselőivel véleményeztette a kérést. A hitközségek mindannyiszor határozottan nemmel feleltek.

— Legutóbb magam is résztvettem azon a kultuszminiszteri értekezleten, amelyen ujból szóba került a cionista szervezet alapszabályainak ügye. Sajnos, minden érvelésünk hajótörést szenvedett a hitközség vezetőinek határozott ellenzésén.

Israel Cohen tiszteletére a Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága tegnap este társasvacsorát rendezett, amely emelkedett hangulatban zajlott le.

Mi történt az aradi Korniss-cég ellopott nyolcszázötvenezer lejével

A két év után kézrekerült tolvaj szerint két volt kolozsvári detektiv tulajdonitotta el az ellopott összeget

(*Cluj—Kolozsvár*, március 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.*) A kolozsvári bünügyi hatóságokat néhány nap óta egy minden izében szokatlan és rendkivüli büneset foglalkoztatja, amelynek a jelek szerint még *szenzációs* fejleményei várhatók.

Még 1923. januárjában történt, hogy Tövisen egy vasuti tolvaj ellopta az aradi Korniss testvérek cég egyik beltagjának 850 ezer lejt tartalmazó utiböröndjét. A rendőrség annak idején teljes apparátussal vezette be a nyomozást, hetekig, sőt hónapokig kutatott a vasuti tolvaj után, de végre is azzal zárta le az aktákat, hogy az ismeretlen tettes nem volt kézrekerithető.

A régi büneset már régen feledésbe merült s a Korniss cég is régen lemondott arról, hogy valaha is vissza tudja szererezni az elrablott pénzt, amikor alig néhány napja egy hirhedt vasuti tolvaj került a kolozsvári állambiztonsági hivatal kezére, névszerint Tompa Mihály. Bünlajstromának összeállításakor szinte hihetetlenul és valószinütlenül hangzó szenzációs adatok birtokába jutott az állambiztonsági hivatal. Tompa ugyanis vallatása során kikottyantotta, hogy ő követte el annakidején a 850 ezer lejes vasuti rablást, de rögtön hozzátette azt is, hogy ezért az ügyért *ő már ült letartóztatásban.* A betörő vallomása természetesen óriási konsternációt keltett, hiszen az összes hatóságok ugy tudták, hogy a Korniss-féle rablás elkövetője nem került rendőrkézre. Tompa azonban határozottan állitotta, hogy őt a kolozsvári rendőrség két volt detektivje: Fodor és Steinberg alig néhány nappal tettének elkövetése után Brassóban letartóztatta, Kolozsvárra kisérte, ahol előbb megverték, a rablott pénzt elkobozták é őt futni hagyták.

A kolozsvári nyomozó hatóságok a legteljesebb titokban kezelik ezt az ügyet, annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy az állambiztonsági hivatal a két megvádolt volt detektivet nyomban letartóztatta. Beavatott helyről azt az információt kaptuk, hogy a két volt detektiv be is vallotta bünét. Nem egészen ellenőrizhető hir szerint a két volt detektiv letartóztatásával ez az ügy még nincsen befejezve, mert Tompa állitólag a kolozsvári rendőrség néhány magasabbrangu tisztviselőjét is azzal vádolja, hogy részük volt a 850 ezer lej eltulajdonitásában. *Ezt a képtelen hiresztelést hivatalos helyről nemcsak, hogy nem erősitették meg, de a legmerevebben elzárkóztak mindennemü felvilágositás közlése elől.*

Az ügy egyébként olyan stádiumban van, hogy néhány napon belül már az ügyészségre kerül, amikor is teljesen tisztázva lesz majd a két és félesztendő előtti obskurus büntény ügye.

— **Három urileányt megszöktetett autón egy leánykereskedő.** Kassáról jelentik: A várost egy hármas leányszöktetés szenzációja tartja izgalomban. Egy ismeretlen, jól öltözött feltünően szép fiatalember tünt fel rövid idő előtt a városban. A legjobb társaságokba furakodott be és egy budapesti nagy vállalat főtisztviselőjének adta ki magát. A város legszebb leányának, a 17 éves Fodor Mártának kezdett el udvarolni és rövidesen megkérte a kezét is. Tegnapelőtt mennyasszonya és két barátnője: Mayer Margit és Emilia kiséretében a titokzatos fiatalember autókirándulásra ment, ahonnan még máig nem tértek vissza. Azt hiszik, hogy a szerencsétlen lányok egy leánykereskedő hálójába estek bele. Országosan elrendelték a körözésüket.

Tavaszi felöltő
jó minőség
lej 2500

Katz & Mendel
Cluj, Piața Unirii No 10.

Lej 2300
jó minőségü
tavaszi öltöny

Tavaszi ruhák festése, tisztitása megkezdődött Czinknél, Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsági zsidóság napilapja
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Lassan-lassan teljes nagyságában bontakozik ki a jeruzsálemi héber egyetemavatás világpolitikai jelentősége. Nem tulzás ez. Világpolitikai jelentősége van az olyan eseményeknek, amely egy uj országot iktat a meglévők sorába és mostan már bátran megállapithatjuk: az ország igaz birtokbavétele a jeruzsálemi egyetem felavatásának első pillanatával kezdődik. Minden, ami előzőleg történt: zsidó áldozatok és kivivott politikai koncessziók, földek vásárlása és városok épülése, gőzekék és kongresszusok, mindez csak előkészitője volt az elhatározó tettnek, az ország birtokbavételének és ez a birtokbavétel a héber egyetem avatásával megkezdődött. Vagy befejeződött. Lényegében egyet jelent a kettő.

Kedd
5685 Niszán 6
1925 marcius 31

Nem szép szavak ezek, de sulyosan érzi ennek igazságát ellenség és barát egyaránt. Különben szinte érthetetlen volna az a nagy résztvétel, amely mind a két oldalról olyan váratlan erőteljességgel nyilatkozik meg. A földkerekség különböző országaiból huszonkét tudományegyetem jelentette be, hogy kiküldött képviselők utján részt kiván venni a megnyitó ünnepségen. Huszonkét egyetem. És azok, amelyek kiküldöttel nem tudják képviseltetni magukat (mint például a bécsi egyetem is), azok köszöntő és mentegetőző iratokat küldenek maguk helyett. Huszonkét egyetem a világ minden részéről. Az ember akaratlanul is megérzi, hogy ez az egyetemavatás messzi tulnőtt egy főiskolaalapitás szürke keretein.

És ha ez se volna elég, csak a régi bölcs példaszóra kell emlékezni. Figyeld meg, hogy mit mondanak rólad az ellenségeid — és megtudod, hogy ki vagy. A Balfour-deklaráció első napjai óta, még egyszer sem volt olyan izgalom tapasztalható a zsidó állam ellenségei körében mint most, az egyetem avatása alkalmából. Igaz, hogy ez az izgalom, csak a gyöngék tehetetlen fogcsikorgatásában merül ki. Az arab effendik sztrájkot hirdetnek, gyászszalagokat tüznek ki és a mecsetekben török papok böjtöt hirdetnek. Érzik a dolog nagy jelentőségét. És hála istennek, hogy ebben érezték meg. Mert igy áll az örök tétel: mi vagyunk azok, akik egyetemeket épitünk, — ők azok, akik az egyetem, a kultura ellen tiltakoznak. És ha ebben az egyetemben, a zsidó állam ujraépülésének megpecsételelét látják: annál jobb. Mi vagyunk az első olyan nép a világon, véres fegyverek helyett egyetemekkel hóditunk országot. És meghóditottuk. Már a miénk.

— **Sirkőavatás.** Hó hullott napsütés közben és a temetőben egy folyondárral átölelt, virággal teleszórt sir köré áhitatos, ünnepi közönség gyült össze. Dr. Eisler Mátyásné és Eisler Magdi sirkövét avatták ma délben. A főrabbi tiszteletreméltó alakja állott a sir előtt és könnyek forrása közepette elhangzott egy beszéd földi öröm és boldogság mulásáról, amelynél szebbet és szivhez szólóbbat az irás és szónoki mesterség klasszikusai között sem találunk. Azután *Jakobi* Mózes és *Hevesi* Vilmos mérnök a chevra részéről tartottak megindító beszédet. Az enyészet helyén a szivekben feltámadt két ember, anya és gyermeke emléke, akik immár nem a tragikum megrázó érzéseivel, hanem tiszta emlékük fenségével vetettek horgonyt mindazok lelkében, akik valaha ismerték őket.

— **Az ujjáépitendő házak lakóit ki lehet lakoltatni.** *Bukarestből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma egy dekréttörvényt közöl, amelynek értelmében, ha a háztulajdonos azzal a céllal akarja lebontani házát, hogy a telkén uj házat épitsen fel, a jelenlegi lakbértörvény érvényét veszti. Ilyen esetben a bérlőket ki lehet lakoltatni, csupán azt irja elő a törvény, hogy ezt a házlebontási szándékot hat hónappal korábban kell a bérlők tudomására hozni.*

— **Ujra Hegedüs Gyula lett a magyar szinészszövetség elnöke.** Budapestről jelentik: A szinészszövetség elnökéül ismét Hegedüs Gyulát, alelnökökül *Kiss* Ferencet, *Kürti* Józsefet és *Sarkadi* Aladárt választották meg.

— **Adományok.** Lapunk szerkesztőségéhez a nyomorgó *Berla Léb* és felesége részére ujabban a következő adományok érkeztek: *Deitel Emánuelné Brassó* 100, *Rosenberg Imre Sepsiszentgyörgy* 100, *Strasser Károly Magyarpécska* 100, *Werber S. Brassó* 50, *Fenyvesi Ferenc Mezőtelegd* 50 és *Kárpáti Lenke Ákos* 30 lej. A nemes adomáuyokat rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **A Tábla felmentő itéletet hozott a dohánygyári főtisztviselők sikkasztása perében.** Körülbelül másfélévvel ezelőtt történt, hogy *Keresztes* Árpádot és *Ferency* Árpádot, a kolozsvári dohánygyár főtisztviselőit azzal vádolták meg, hogy az államkincstár kárára milliós visszaéléseket követtek el. A kolozsvári törvényszék az elmult évben tartott tárgyalást ebben az ügyben, de mivel nem látta bebizonyitottaknak a vádakat, a vádlottakat felmentette. Az ügyész felebbezéssel élt az Itélőtáblához. A Tábla mai ülésén dr. *Ilea* ügyész hatalmbs vádbeszédet tartott. A tanács azonban nem vette figyelembe érveléseit s a törvényszék itéletét helybenhagyta. Az ügyész semmiségi panaszt jelentett be a felmentő itélet ellen.

— **Eljegyzés.** *Kohn* Friduskát a H. Kohn & Comp. Sibiu cég tulajdonosának leányát eljegyezte *Farkas* Ferenc Zalau. (Minden külön értesités helyett.)

— **Einstein Buenos-Airesben.** Párisból jelentik: Buenos-airesi kábelsürgöny szerint Einstein professzor március huszonhetedikén érkezett a városba, ahol hatalmas ünneplések közepette fogadták. A tanárt az egyetemen az összes tudományos intézmények képviselői üdvözölték, többek között a tudományos akadémia küldöttsége is, amelynek tagjai magukkal hozták Einstein professzornak az argentinai tudományos akadémia tagsági okiratát.

— **Megkegyelmeztek egy párbajgyilkosnak.** Budapestről jelentilk: Egy év előtt nagy port vert fel a Landaurer-Kirschner párbaj szerencsétlen ügye. Az Uj Kelet megirta annak idején, hogy a nőügyből kifolyólag keletkezett párbajban Kirschner fregatthadnagy beszaladt Landauer Ede tisztviselő kardjába és ott nyomban szörnyethalt. A budapesti törvényszék ezért Landauer Edét négy évi fogházra itélte, amit a tábla három évre szállitott le. Felebbezés folytán nemrég tárgyalta a Kuria Landauer ügyét és a büntetést ismét leszállitotta két évre. Laudauer barátai még ebbe sem nyugodtak bele. Kegyelmi kérvényt nyujtottak a kormányzóhoz, aki tegnap megkegyelmezett Landauernek.

— **A lothringiai bányakatasztrófa.** Párisból jelentik: A lothringiai bányakatasztrófáról napról-napra ujabb borzalmas részleteket kerülnek napvilágra. A kormány két tagja, *Godard*, munkaügyi miniszter, *Poyfral* közmunkaügyi miniszter Merlenbachba utaztak, hogy a helyszinén kezdjék meg az áldozatok hátramaradottai számára a segélyakciót. A halottak száma eddig hetven. A mai napig ötven halottat hoztak felszinre. A szakértő megállapitása szerint a kábel, amely a felvonó kosarat tartotta, több helyütt el volt szakadva és a többinek tartóképessége pedig meglazult. A kosárban hetvenkilenc ember foglalt helyet és eddigi megállapitások szerint négyszázharmincöt méternyit zuhant a mélységbe. A halottak közül legtöbb ugy megnyomorodott, hogy teljesen felismerhetetlenné vált.

* **Gyomor és bélbaját** a lehető legjobban kezeltetheti a dr. Jakab-féle Liget-szanatóriumban (Budapest VI. Nagy János-u. 47.), amely a legtökéletesebb *speciális diagnosztikai és diétás gyógyintézet.* Hires *diétás konyhája* országszerte ismeretes. Szabad orvosválasztás, mérsékelt árak. Napidij a magánklinikai osztályon 150.000 korona. 1

— **A zsidó nőegylet gyermekdélutánja.** Tegnap délután tartotta meg a kolozsvári Zsidó Nőegylet napközi otthona javára rendezett gyermek előadását a Newyorkban. A nőegylet az összes eddig rendezett jótékonycélu tea és más délutánjai közül ezzel a gyermekdélutánnal aratta a legnagyobb sikert, amely ugy anyagi, mint erkölcsi siker tekintetében jóval tulhaladta az eddigi kereteket. Már délután öt órakor zsufolásig megtelt a Newyork terme, ugy, hogy később szüknek is bizonyult, mert a megjelentek egy része kiszorult a teremből. A rögtönzött szinpadon valamivel öt óra után kezdődött az előadás. A müsort a bájos kis Guttfried Böske nyitotta meg egy igen hatásos prológgal. Utána stilusos ruhácskákban, szebbnél-szebb gyermekszámok következtek külömböző táncokkal. Végtelenül bájosok voltak ezek a kedves apróságok, amint jólbetanult szerepeikben valósággal magukkal ragadták a közönséget, mely nem egyszer hatalmas tapsorkánnal jutalmazta a kedves kis szereplőket. A müsort és a szereplők névsorát alább adjuk: *Prológ:* Guttfried Böske. *Tiroli tánc:* Prológ, Stotter Sándor. *Tánc:* Fischer Vicu, Boschán Frédi, Sámson Évi, Radnai Laci, Farkas Évi, Janovitz Saci, Fischer Klári, Hirsch Aliza, Simon Muci, Weisz Jánoska. *Tarantella:* Prológ, Blum Anikó. *Tánc:* Hirsch Kató. *Ámor:* Hirsch Aliza. *Babatánc:* Prológ, Böhm Edith. *Tánc:* Fischer Klári, Rózsa Gyurka. *Menuette:* Prológ, Stotter László, *Tánc:* Steiner Bebi, Radnai Tibor. *Hóvirág:* Friedmann Agi. *Tavaşz ébredése, Balett:* Farkas Edith és Magda, Kertész Manyi, Semlyény Juci, Rados Klári, Fischer Böske, Rex Tusi, Sole Kató, Léb Eliz, Leitner Nusi, Frenkel Kató, Finkler Edith. A prológokat *Csürös* Emilia irta nagy hozzáértéssel. A táncokat *Radnayné* Fényes Janka tanitotta be szeretetteljes gondossággal, melyért bő eredményt szerzett az igazán nem mindennapi sikerével. A nőegylet részéről dr. *Fischer* Tivadarné és *Hirsch* Gyuláné buzgólkodtak a siker érdekében.

— **Kétmilliárdos betörés.** Budapestről jelentik: Vasárnap hajnalban ismeretlen betörők falbontás utján behatoltak a dohányutcai „Erzsébetvárosi divatáru és textil részvénytársaság" raktárhelyiségébe. A betörők a legnagyobb hidegvérrel végezték munkájukat és mintegy kétmilliárd magyar korona értékü selyemárut társzekereken szállitottak el. A Wertheim-szekrényt is felakarták törni, de munkaközben valaki megzavarhatta őket, mert a külső részek lecsavarása után abbahagyták. A budapesti detektivek véleménye szerint a betörők néhány perc alatt végezték el alapos munkájukat és semmiféle bünjelet sem hagytak maguk után.

* **Biztositsuk** *életünket és vagyonunkat a Franco-Romana Ált. Biztositó Rt.-nál. Képviselet az ország minden helységében.*

* **Bettauer:** Bánatos utca Lej 200. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

* **Enyhe,** kellemes, biztos hashajtó a **Purgó.** 4

Nagy
harisnyavásár
mélyen leszállitott árakkal.

Kötött harisnya minden szinben lei	25
Flohr-harisnya minden szinben lei	53
Muszlin harisnya divatszinben lei	69
Cérna-muszlin minden szinben lei	98
Selyemfátyol harisnyák minden szinben lei	125

BLATT
FŐTÉR 13
Divatkesztyükben és kötöttárukban óriási választék
A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók

Egyedárusitás:
Lefkovits Leopold,
Satu-Mare. — 1/2-es és 1/6-os ládikákban minden üzletben kapható.

★ **STERN kávépótló** ★
„csillag" ábrával védve, a babkávét legjobban pótló, vegyileg leghigienikusabb, igen kellemes zamatu. „Stern" kávépótlógyár, Uzhorod [Ungvár]

של פסח STERN kávépótló
a rituális követelmények legszigorubb betartása mellett készül

KÖZGAZDASÁG

A gabonakrach hullámai

Bukások Newyorktól—Berlinig

(Cluj-Kolozsvár, márc. 30. *Az Uj Kelet tudósitójától.)* A nemzetközi gabonaspekuláció óriási veszteségéről már hirt adtunk. Az eddigi hirek szerint Amerikában és Berlinben mutatkozik legnagyobb mértékben a tulspekuláció következménye és Berlinben eddig már is több nagy cég jelentett fizetésképtelenséget.

Newyorkban március elején a buza-angazsmant 60 millió bushelra becsülték és ennek lebonyolitására mintegy 100 millió dollárra volt szükség. A spekuláció jórészt kölcsönpénzt vett igénybe és a szövetségi bankok és kamatláb felemelésével próbálták lecsökkenteni az angazsmánokat. Erre egyesek realizálni kezdtek és ezt követték azok az összeomlások, amelyek következtében szinte hólabdaszerüen adták el a hosszpoziciókat. Tudvalevöen a hosszpártot egy hires cég Barnes és Kutten látták el, mig a kontremin-csoport feje egy eddig ismeretlen cég, a Jackson cég volt. Csupán egy nap 10 millió dollárt vesztett a hosszspekuláció akkor, amikor a buza 18 és fél centtel esett vissza.

Természetes, hogy ezeknek a válságoknak igen nagy kihatásuk volt az interkontinentális piacokra, különösen ott, ahol nagy buzaangazsman állott fenn. Berlinben, mint jelentettük már, a fizetésképtelenségek sorozata következett be, akik közül feltünést kelt a Beermann Dávid cég és a Max Herbst A. G. válsága. Németországban a gabona áremelkedésének következtében a lisztfogyasztás érzékeny csökkenésével is számoltak és emiatt is óvatosabb volt a spekuláció. Már eddig is több malom beszüntette az üzemét a magas buzaárak miatt, mert ezek miatt csökkent a kenyérfogyasztás. Nem hagyta azonban érintetlenül a gabonaspekuláció összeomlása a többi piacokat sem. Igy Párisban, Londonban söt Budapesten is történtek ebből kifolyólag nagyobb arányu fizetésképtelenségek.

 # A Timisiana Takarék- és Hitelbank közgyülése. A napokban tartotta negyvenedik évi rendes közgyülését a *Timisiana Takarék- és Hitelbank R.-T.* a részvényesek élénk érdeklődése mellett. *Cosma* Aurél dr. nyitotta meg a közgyülést. Hangsulyozta azt a fontos szerepet, amelyet a Timisiana pénzintézet betölteni hivatott. Felemlitette azt a tranzakciót, amely a Temesvári Városi Takarékpénztárral való fuziót megteremtette. A pénzintézet hatalmas fejlődése megadja azt a lehetőséget is, hogy a Timisiana müködését a Bánság határain tulra is kiterjessze. *Oprea* János vezérigazgató terjesztette elő az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentését, majd a közgyülés egyhanguan megadta a felmentvényt. A részvényesek melegen ünnepelték a vezetőség tagjait azért, hogy fáradhatatlan munkájukkal lehetövé tették az intézet hatalmas fejlődését. Ezután egyhangulag megejtették az igazgatóság és felügyelőbizottság megválasztását. Az uj igazgatóság tagjai lettek: Cosma Aurél dr., Georgevici Lucian dr., Arzenovici Gyula, Borca Dimitrie dr., Trebentiu Vasilie, Conciat Mihály, Lindner Ármin, Löffler Béla, Krayer József, Sagovici Sámuel dr., Nisztor Dimitrie dr., Mezin Valér dr., Pop-Csicsó István dr., Oprea János, Goldis László, Callimachi J. herceg, Mitilieneu János és Sitescu M. Pál. A közgyülés után az uj igazgatóság megtartotta első ülését, amelyen az igazgatóság elnökévé Cosma Aurél drt, alelnökévé Georgevici Lucián drt választották meg.

 # Román kiküldöttek a kamarák nemzetközi kongresszusán. Jelentettük már, hogy az idén nemzetközi kamarai kongresszus lesz Brüsszelben, amelyre a romániai kereskedelmi és iparkamarák is meghivást nyertek. Ebben a kérdésben szombaton délután értekezlet volt Bukarestben, amelyen majdnem valamennyi kamara képviseltette magát. A kolozsvári kamarától *Caciula* főtitkár vett részt az értekezleten. Miután megvitatták, milyen álláspontot foglaljanak el a brüsszeli kongresszus tárgysorozatában szereplő különböző kérdésekben, megválasztotta az értekezlet a kiküldötteket *Mircea* mérnök, az UGIR vezérigazgatója és *Stancovici* kamarai vezértitkár személyében. A kongresszus junius 21—27-ike között lesz megtartva,

 # Szabad a korpa és len kivitele. A legfőbb gazdasági bizottság legutóbbi ülésén szabaddá tette a korpa és tilolatlan len kivitelét. Ezeknek a cikkeknek a kiviteli illetékét a legfőbb vámügyi bizottság fogja a közeli napokban megállapitani.

 # A mészárosok a maximális árak felemelését kérik. Kolozsvár város tanácsa ma délelőtt értekezletet tartott az érdekeltek bevonásával, amelyen a maximális árak ujabb megállapitását tárgyalták meg. Az értekezleten a vendéglősök uj kalkulációt terjesztettek a tanács elé. A mészárosok pedig a marha- és szopóborjuhusnak három lejjel való felemelését kérték. Ugyancsak három lej emelést kértek a halkereskedők is, azzal az indokolással, hogy a halászati tilalom ideje alatt fagyasztott halat kell árulniok, ami lényeges megterhelést jelent számukra. A tanács holnapi ármegállapitó ülésén fog dönteni a kérések felől.

A mai valutapiac

A mai napon valamivel lanyhább volt a deizapiac. Élénk forgalom mellett a következő árfolyamokon történtek kötések: Osztrák shilling 30·15—30·25, magyar korona 335—340, cseh korona 6·35—6·39, francia frank 11·40—11·45, svájci frank 41·60—41·70, dollár 215·00—216·00, angol font 1033—1035, olasz lira 8·80—8·85.

Devizapiac március 30-án:

Bukarest. Devizák: Páris 11·42, Berlin ——, London 1032, Newyork 216·00, Róma 886·00, Zürich 41·80, Bécs 30·26, Prága 6·40.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 12375—123·50, Amszterdam 206·75—206·75, Newyork 518·75—518·50, London 2477·00—2477·00, Páris 2732·50—2728·00, Milánó 2122·50—2120·00, Prága 1537·50—1537·50, Budapest 72·00—72·00, Belgrád 830·00—832·50, Bukarest *242·50—242·50,* Varsó 100·00—100·00, Bécs 73·05—73·10.

Párisi tőzsde: *Bukarest 8·90.*

Még csak 4 napig.
Fizetésképtelenség miatt leltárárron alul 20% olcsóbban
eredeti olaj- és aquarell festmények
kerülnek eladásra
GRÁTZ műterem eladás, Cluj
Piata Unirii, No 8. (volt Főtér)

Ha művészi kiviteli fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg
SZÉKELY és RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit, asztalosok furnirszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

HASZNÁLJON CSAK „DURA" ELEMEKET!

SPORT

A Haggibbor tavaszi első veresége

Szenzációs külföldi eredmények

Kellemetlen őszi időjárásban került eldöntésre a kolozsvári kerületben a tavaszi bajnokság ötödik fordulója, melynek kiemelkedő eseménye volt két veretlen és elismerten fairul játszó csapat találkozása: a bajnok Universitatea mérkőzése a Haggibborral. A hideg miatt kevés látogatója volt a pályáknak.

Az egyes mérkőzések eredményei a következők:

Universitatea—Haggibbor 1:0 (1:0). Biró: Nagy Lajos. Alig győzték várni a nézők, hogy a főmérkőzés előtt lefolyt — biró hiányában barátságossá degradált és csak kétszer harminc percig tartó — KKASE—KMTE mérkőzés, amely 0:0 eredménnyel végződött, befejezést nyerjen. Fél négyre járt az idő, amikor az Universitatea, majd később a Haggibbor játékosai a pályára érkeztek. Kis késedelem után megkezdődik a játék a következő felállitásban:

Universitatea: Lazar, Tirlea—dr. Hirsch, Deutsch Pali—Hatieganu—Huza, Giurgiu I.—Guga—Giurgiu II.—Deutsch Simi—Bonciocat.

Haggibbor: Rosenfeld, Pollák—Pál, Virág—Braun—Klein, Davidovics—Baumzweig—Fáhn—Farkas—Reményi.

A sorsolás az egyetemi csapatnak kedvez, amely széltől támogatva az egész első féidöt a Haggibbor térfelén játszta végig anélkül azonban, hogy egyszer is komoly veszélyt jelentettek volna a zsidó csapatra. A védelem minden megerőltetés nélkül vágta vissza az erötlen támadásokat. A Haggibbor néhány, szélsökre bazirozott támadása nem hoznak eredményt.

A szél gólt rug

Már-már eldöntetlennek látszik a félidő, amikor egy kavarodásból és a védelem ellazsálása folytán Giurgiu II. gyenge és gólra egyáltalán nem méltó labdáját a szél gólba viszi. Annyira nem várt gól volt ez, hogy a szokásos tapsvihar is elmaradt. Alig történik meg a középkezdés, a biró a félidő végét jelzi.

A második félidőben már a Haggibbort támogatja a szél, azonban a védelemtől és a nagyszerüen müködő halfsortól kellően támogatott és állandóan a legszebb labdákkal tömött csatársor egyetlen egészséges támadást sem tud eredményesen befejezni. Ha csak egy valamire való csatártársa van ebben a félidőben Fahnak, nemcsak, hogy a kiegyenlités megtörténik, de nagyarányu győzelmet is arathatott volna a Haggibbor.

Egy kis intermezzó

A szél egy kissé elül, a csapatok tetszetősebb játékot produkálnak és a látszólag szép összhangot egy kellemetlen intermezzó zavarja meg. A 14-ik percben dr. Hirsch (Csöves) egy tacsdobásnál összeszólalkozik egy nézővel, söt meg is sérti azt és ez a látszólag jelentéktelen ügy felkavarja a játék egész menetét. A biró nem is vette észre a dolgot, azonban Dordea (Victoria) határbiró figyelmezteti erre, mire Nagy Lajos a szabályoknak megfelelően Csövest kiállitja, a nézőt pedig rendőrrel kiviteti a pályáról. Az egyetemi csapat reklamál, a biró hivatkozik a szabályokra, a közönség Dordeát hibáztatja és inzultálással fenyegeti.

Pár percig tartó pur-parle után végre folytatódik a játék, de most már izgultabb légkörben. Az U tiz emberrel is támadásba megy át. A játék befejezése előtt a H veszi át a támadószerepet, az eredmény azonban nem változik. Nagy Lajos biró, anélkül, hogy a sok vitatkozással eltöltött időt beszámitotta volna, lefujja a mérkőzést.

A csapatról szólva a U-nál határozott hanyatlást látunk. A Haggibbor csatársora viszont teljesen gólképtelen egyes tagjainak puhasága miatt. A védelem és a halfsor játékánál a serpenyő feltétlenül a H javára billen. Nagy Lajos több sulyos offszid-hibától eltekintve, jól és erős kézzel vezette le a mérkőzést.

CFR—Academia 1:0 (1:0). Bajnoki.

Victoria—KAC 2:0 (0:0). Bajnoki, melyet a Victoria csak a KAC hagyományos pechjével nyert meg.

Ifjusági és szövetségi-dij mérkőzések:

KAC—CFR ifj. 2:0 (1:0).
Haggibbor—Husos ifj. 1:0 (0:0).
KKASE—Victoria ifj. 1:0 (1:0).
KMTE—Universitatea ifj. 1:0 (0:0).
CFR II.—KMTE II. 1:0 (0:0).
Universitatea II.—Académia II. 5:1 (3:1).
Viktoria II.—KAC II. 4:0 (2:0).
KKAS II.—Husos II. mérkőzés elmaradt.

II. osztályu bajnoki mérkőzések:

Kolozsvár. Husos—NTK (Nagyenyed) 2:1 (1:0).

Torda. TSC—Ind. Sarmei 1:0 (1:0).

Külföldi eredmények:

Budapest. FTC—Slavia 1:0 (1:0). Az FTC-nek sikerült revánsot vennie a március 25-ikén Prágában szenvedett 6:0 arányu sulyos vereségéért.

Bajnoki mérkőzések. Vasas—BEAC 4:2 (2:2) III. ker. TVE—KAC 3:0 (1:0).
BTC—NSC 1:0 (1:0). Meglepetés.
Törekvés—Zugló 1:0 (1:0).
UTE—MTK 1:0 (0:0). Az 1924—25. évi bajnokságban ez az MTK első veresége. Óriási szélben folyt a játék.
II. oszt. bajnoki eredmények: Husos—33 FC 1:0. ETC—KAOE 1:0. UTSE—Postás 4:2. KTE—MAC 2:0. BAK—Föv. TK 3:0. UMTE—EMTK 1:0. ETC—Ékszerész 2:2.

Bécs. A március 29-iki mérkőzéseket a nagy vihar miatt az eldöntetlen eredmények jellemzik WAC—Vienna 1:1 (1:1). Amateure—WSC 1:1 (1:0), Wacker—Hakoah 2:2 (1:0). Rapid—Slovan 1:1. Simmering—Rudolfshügel 4:1. A WAC-nak az FTC-vel kellett volna játszani, azonban a Slavia-meccs miatt május 14-ére maradt el a mérkőzés.

Mérkőzés a vidéken:

Nagyvárad. NAC—Törekvés 1:0 (1:0). A futballderbyt a szerencsésebb NAC nyerte meg és győzelmével biztositotta magának a kerületi bajnokságot. — Bihorul—Sámson 0:0. I. oszt. bajnoki, amelyet dr. Löwenstein vezetett. — NAC ifj.—Törekvés ifj. 2:0 (1:0). Megismételt döntőmérkőzés.

Nagyszalonta. NSC—Egyetértés 3:1 (1:1). I. oszt. bajnoki.

Szatmár. Törekvés—SzSE 1:1 (0:0). A rivalizáló szatmári csapatok mérkőzése eldöntetlenül végződött. — Törekvés ifj.—SzSE ifj. 4:3 (2:1).

Arad. ATE—Gloria-CFR 1:0 (1:0). I. osztályu bajnoki.

Temesvár. Kinizsi—AAC 5:1 (1:1). Barátságos. — TMTE—Sparta 3:0 (2:0). I. osztályu bajnoki. — Politechnica—Kadima 1:1 (1:0). Bajnoki mérkőzés, amelyen a vezetőgólt az 1. percben Munteanu rugta. A II. félidő 44-ik percében Halle egyenlitett. Biró Danciu. — ZsSE—Rapid 2:0 (2:0). Bajnoki mérkőzés.

Sparta
(volt Sugár & Deutsch) — az összes
sportcikkek
szaküzlete. — Cluj, C. Victoriei 5.

Konkurs.

In der ort. isr. Kultusgemeinde Ada (Jugoslav.) ist die Stelle eines שו"ב sofort zu besetzen. Gehalt 2—2500 Dinar (7000 Lei). Von jedem Rind 1 Kilo Fleisch, מקוה zu welcher die Gemeinde die Holz bietet, schöne Wohnung mit prächtigem Küchegarten. Junge Menschen mit kleiner Familie die גדלים von קבלות haben können offerieren. בעל מנגן wird nicht retlektirt, aber bevorzugt an Rabbiner David Hoffmann. Ada, Bäcka (Jugoslavia.)

Telefon 12-29. „Rador" No 2398
BUZETZKÓ utóda
F. Kuck
Cal. Reg. Ferdinand No 2.
Szövet, vászon, fehérnemű, harisnya, flanel bélésárak és paplan nagyraktára.

Elián
Cluj—Kolozsvár.
Telefon interurban 10-26. Urban 170.
Ajánlja כשר של פסח
borait,
szilva- és saját főzésü kisüstös **seprő-**
pálinkáit
Különlegessége:
Roulandi és muskotály édes
koser fajborok, melyek מו"ה אביגדור איינהארן אהסכמת הרה"ג אב"ד דפה felügyelete alatt állanak.

Hirdessen az Uj Keletben!

Telefon 9-18 Telefon **Gurahonczi** Sürgönycim: Kornholz, Arad
prima portland cementet szállit
Kornis Zsigmond és Márton, Arad, a gurahonci cementgyár vezérképviselői

A kolozsvári Czell sörgyár sörei
Ursus és Hercules
világos Rador 2235 dupla maláta

VIZ Villany GÁZ
felszerelési cikkek raktára
Fürdőkádak és kályhák, mosdók és csatornák. Nickelezett szappan-, pohár, szivacs-, fogkefe és törülköző tartók.
Üvegpolcok
nickelezett támaszokkal és korláttal, pipere cikkek részére.
Villamos főzőedények, vasalók, kályhák, testmelegitők, hajszáritók és égők minden feszültségre. Csillárok, selyemernyők és budoir-lámpák. Telefonok és csengők.
Gázharisnyák, invert- és egyenes lámpák, üvegburák és porcellán **ernyők.**
Gázfőzőlapok és kemencék.
Telefon 2-14.
ELECTROHIDRO — CLUJ
Calea Regele Ferdinand No 65.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastagabb betüve 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej, állástkeresőknek 30% kedvezmény
Apróhirdetések dija előre fizetendő

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hog Oradea-Maren a Zöldfa utca, Str. Nicolai Jorga 10 alatti orth. כשר éttermet ugyanezen házban az udvarba helyeztem át.

Szives pártfogást kér

özv. Grosz Adolfné, vendéglős.
Oradea-Mare. Str. Nicolai Jorga 10.

Izletes konyha. Olcsó árak.

Mindennemü husvéti füszeráru hechser-rel, ugyszintén friss

palesztinai narancs

96, 128, 144 és 160-as.

Siracusa sárga citrom

300—360-as

Katz & Bernát cégnél

Cluj

a legolcsóbb napi árban kapható.

Telefon 397. Rador 2503

Eladó gépek. 3 drb revolver falcseréppprés, uj. 3 drb. Duda- és falcseréppprés kézi és erőhajtásra. 3. számu Ganz-féle téglaprés, napi teljesitmény 10.000 drb. 1. számu tégprés, hozzá cserépautomata és 10 000 drb. száritó keret. Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállithatók, Friedrich Testvérek Gépgyár, Timisoara. 1819

Figyelem!

ארט כשר

étterem.

Özv. Grosz Adolfné, Oradea Mare, Str. Nicolai Jorga 10 (Zöldfa-utca) az udvarban. Lakodalmak és abonensek rendezését vállalja.

Izletes konyha. Olcsó árak.

Motorok

Szivógáz 20—60 HP. Benzin 4, 5, 10, 16 HP. Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP. Diesel 40, 50 HP. **Gőzgépek** félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP. Compound-stabil 60, 70, 80 HP. összes gépek gyárilag javitva azonnal szállithatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot. Friedrich Testvérek, Timisoara.

50 éve fennálló füszer és vegyes

üzletem

betegség miatt azonnal

kiadó.

Schwartz Áron, Alba-Julia.

Transmissiót Martin-acélból, csiszolva, kilónként 24 lej, gyürüs csapágyakat, kuplungokat, faligyámokat stb. előnyösen szállit, kiváló minőségben Friedrich Testvérek gépgyára, Timisoara.

Sadchenok tudassák cimüket a kiadóhivatallal. 8791

Ebédlőbutor vadonatüj, legszebb, legmodernebb kivitelben eladó. Értekezni Malom-utca 10 alatt.

Benzinlocomobilok és nyersolajmotorok, melyek cséplésre és kétjáratu malom meghajtására alkalmasak, azonnal szállithatók. Friedrich Testvérek, Timisoara. 1819

Motorokat

benzin, nyersolaj, diesel, szivógáz, 10 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is, keresek megvételre. Schedivetz, gépészmérnök, Timisoara, Gojdu-utca 13 1819

Cséplőgarnitura 8—10 lóerős benzinmotorral eladó. Cim: Friedmann, Valea-Mare, Posta Borodul mare. 8785

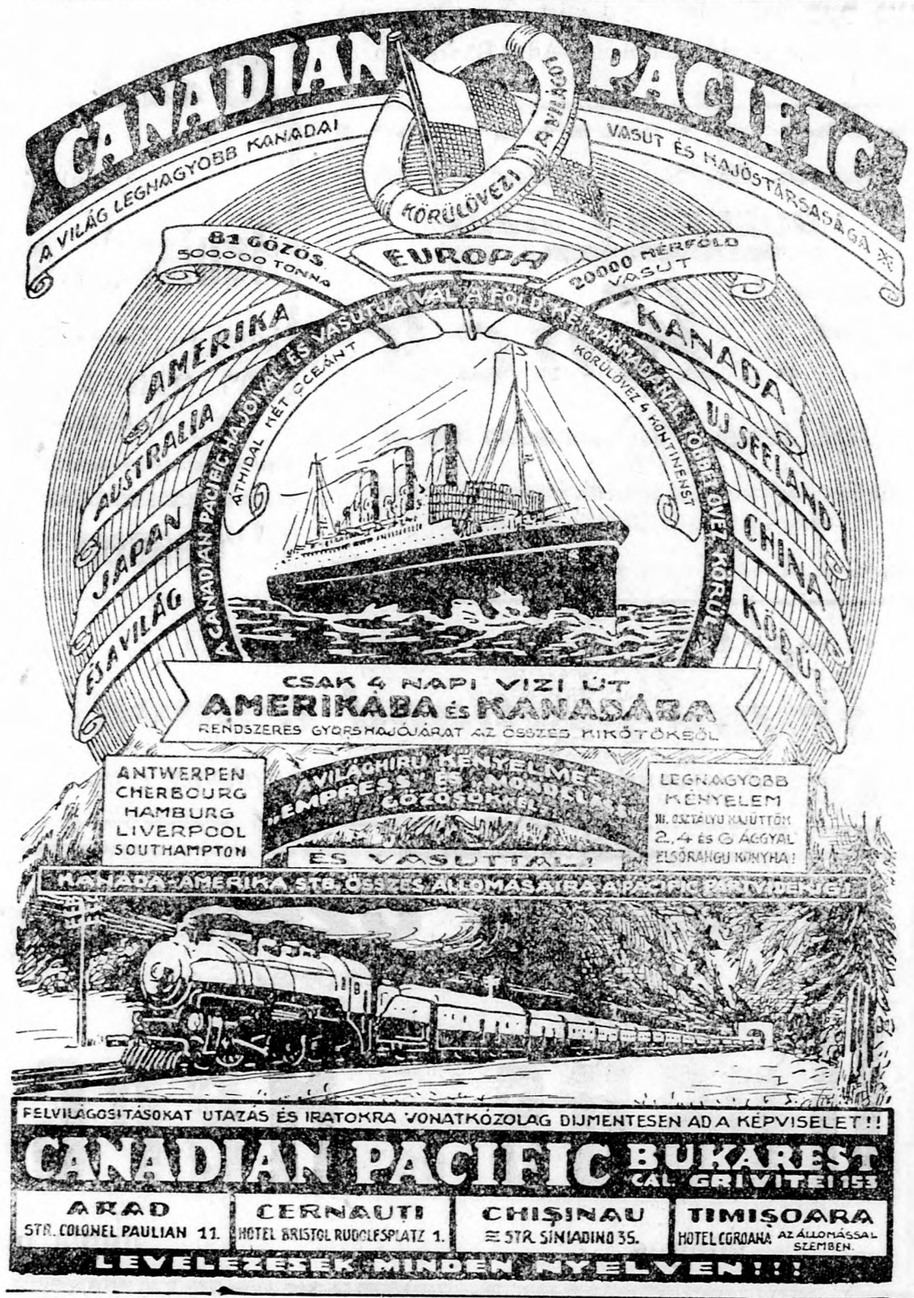

Főkántor, zeneileg képzett, elsőrangu bariton hanggal énekkar kiképzésében és vezetésében jártas, 30 éves, nős, egy gyermekkel, megfelelő állást keres. Cim: Hermann Mayer, oberkantor, Suceava, Bucovina (Rumänien). 8779

Veszünk vigonytelben öcska öntött gépvasat, sárgarezet, bronzot és aluminiumot.

Archimédes mérleggyár

Heffer & Co. Cluj, Strada General Poetas 19—21.

Motorokat,

benzin, nyersolaj, szivógáz, 15 lóerőtől fölfelé, törött állapotban is keresek készpénz mellett vételre, Elias Győző, Timisoara, Radulescu 6.

Egy intelligens zsidó leány lakást kaphat esetleg teljes ellatással. Cim a kiadóban. 8798

Keresek lehetőleg belvárosban, előszoba és fürdőszobás garzon lakást. Ajánlatokat „Jól fizetek" jeligére a kiadóba kérek.

Keresek május 1-re 3 fiugyermek mellé nevelőt, ki chim s ra che és ge oret tanit Gim a kiadóban.

Szódavizgépet üvegekkel, vagy anélkül, használt, jó állapotban vennék. Árajánlatokat „Szikvizgyár" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 8788

Mindenhol csak

eredeti

CZELL-sört

és

LUTHER-sört

kérjen.

Telefon 516

Mosse 1155

Főraktár:

Ciment, Dukász & Tsa cégnél

Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

SZINHAZ - MÜVESZET

Gold telepatikus mutatványai szerdán és pénteken. A Gold telepatikus és szuggesztios mutatványai olyan hallatlan feltünést keltettek ugy a tud mányos körökben, mint a laikus közönség között, hogy ugy a szombati mint a hétfői e őadást a legutolsó helyig zsufolt nézőtér tapsolta végig. A közönség egyik ámulásból a másikba esett s az (degklinika szakértő orvostudósai is a legteljesebb elismer ssel nyila koztak az Európában eddig példátlanul álló mutatványokró . Erre a rendkivüli érdeklődésre és arra való tekintettel, hogy százan, meg százan távoztak jegy nélkül a bezárt pénztártól, Gold még 2 estére itt marad, szerdán és pénteken este fél 11 órakor fog a Magyar Szinházban egy-egy előadást tartani. Mindkét előadásra jegyek már vált-

Magyar Szinház heti műsora

Kedd este fél 8-kor: Fügefalevél (Bérletszünet, sorozatszám 136)
Kedd este 10 kor Tanase román re ütársulat vendégjatéka (Felemelt helyá akkal, sorozat 137)
Szerda: Rómeo és Julia (B bérlet, sorozat 138)
Szerda este fél 11 órakor A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Gerenc télepatikus mutatványai, sorozat 148)
Péntek: Szegény gazdagok (Jókai-est, először, premierebérlet 49 szám, sorozat 140]
Péntek este fél 11 kor: A megoldatlan orvosi rejtély (Gold Ferenc telepatikus matatványai, az előadás alatt az ajtók zárva lesznek. Sorozat 149)
Szombat d. u 3 kor Lumpacigs Vagabundus és a három jómadár (Mérsékelt helyárakkal, sorozatszám 141)
Szombat este 7-kor: Szegény gazdagok (2 odszor, napi bérlet 96 szám B, sorozat 142]
Szombat este fél 11-kor Nem csalom meg az uramat. (Francie bohózat ujdonság. először, bérletszünetben, sorozat 143)
Vasárnap d. u. fél 3 kor: Piros bugyelláris (Szentgyörgyi István felépésével, mérsékelt helyárakkal, sorozat 144)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Kedd, márcus 31. *A második feleség.* Hatalmas drama egy család élet ből, 7 felvonásban, Sir Artbur Pinero (he sec nd Mrs Tanqueray) hires regénye után. Főszerepben P. Menichelli, Livio Pavanelli.

Uránia-mozgó Kedd, március 31. Premier. *Wronsky nővérek.* Rendkivüli megható tragédia 6 felvonásban Arcübnsew regénye után. Főszerepben Vera Karoli, Polonsky.

Apolló-mozgó. Kedd, március 31. *Fabiola.* Történelmi drama 5 felvonásban, Fausto Salvadon Wisemann kardinális regénye után. Főszerepben Amleto Novelli, Livio Pavanelli.

NYILTTER

E rovatban közöltekért a szerkesztőség semminemü felelősséget nem vállal

Tisztelettel értesitem összes vevőimet és üztetfeleimet, hogy eddigi társam, Schmith Mór, fa üzletemből kivált és igy cégem nevében semminemü üzleteket nem köthet és pénzeket nem incassálhat.

Tisztelettel
Nussbächer Hermaun
fakereskedő.

Hölgyeim! *Tavaszi ujdonságok és selyem kalapok érkeztek óriási választékban az*

"IDEAL"

kalapüzletbe, Cluj, Wesselényi-u. 8. (Gólya-áruházzal szemben). Feltünő olcsó árak. Átalakitásokat modellek után vállalunk.

Pályázat

A târgu-muresi izr. hitközségnél betöltendő שוחט ובודק ובעל קורא aki egyben בעל תפלה állásra ezennel pályázatot hirdet.

Fiatal, kis családu, zeneileg képzett, jóhangu és 3 elismert rabbi képesitésével biró pályázók, akik elsőrangu munkaerők és román állampolgárok, küldjék be ajánlataikat április 25-éig alulirott hitközség cimére. Az állás azonnal elfoglalandó. Fizetés megegyezés szerint. Utiköltség csak a próbaénekléshez meghivottaknak lesz megtéritve.

Izr. Hitközség Targu-Mures (Marosvásárhely).

Bretter Vilmos,
elnök.

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (volt Brassay-utca) 10 szám.